

บทที่ 11

ประเทศอังกฤษหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

แผนการฟื้นฟูบูรณะประเทศ (Plan for Reconstruction)

หลังจากที่กรุงลอนดอนและเมืองอื่นๆ ถูกทำลาย รัฐมนตรีที่ดูแลเรื่องการบูรณะประเทศเห็นความจำเป็นต้องสร้างเมืองใหม่ ซึ่งต้องมีการวางผังเมืองใหม่ มีการวางแผนเกี่ยวกับนโยบายทางเศรษฐกิจ ที่ดิน เกษตรกรรม การศึกษา สาธารณสุขและอื่นๆ สงครามกระตุ้นให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางสังคม และเศรษฐกิจ ในภาวะสงครามที่ประชาชนต้องมีการอดออม คนงานดำเนินชีวิตที่ประหยัดกว่าที่เคยปฏิบัติมาในขณะที่ชนชั้นกลาง และชนชั้นสูงนอกจากต้องลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยทั้งหลายแล้ว ยังต้องเสียภาษีในอัตราที่สูง ชำราชากรในกระทรวงการคลัง เช่น นักเศรษฐศาสตร์ เจเอ็ม เคนส์ (J.M. Keynes) ดำเนินนโยบายทางการคลังโดยการวางแผนอย่างมีระบบ ใช้งบประมาณแบบกระจายความมั่งคั่งไปสู่หน่วยต่างๆ ของสังคม นักประวัติศาสตร์อย่าง อาร์.เอช ทอนเนย์ (R.H.Tawney) เขียนหนังสือเรื่อง Why Britain Fights แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคม และโอกาสที่เท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม

การเลือกตั้ง ค.ศ.1945

ฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ.1945 เมื่อพันธมิตรได้ชัยชนะต่อฝ่ายอักษะ ชาวอังกฤษเริ่มพูดถึงการเลือกตั้ง เซอร์ซิด ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้ฝ่ายพันธมิตรได้รับชัยชนะ ได้รับการคาดหมายว่าน่าจะสามารถนำพรรคอนุรักษนิยมเข้าสู่สภาได้อีกครั้ง กำหนดว่าวันที่ 5 กรกฎาคม เป็นวันเลือกตั้ง พรรคแรงงานได้หาเสียงโดยยึดนโยบายที่เด่น อาทิเช่น เรื่องที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การสาธารณสุข และการโอนอุตสาหกรรมให้เป็นของรัฐบาล คำโฆษณาของพรรคแรงงานที่ว่า “ให้พรรคเราช่วยแก้ปัญหาในอนาคต” (Let us Face The Future) เป็นการตอกย้ำถึงแผนการขยายความช่วยเหลือทางสังคม (social services) และการโอนกิจการต่างๆ เป็นของรัฐบาล ในขณะที่พรรคอนุรักษนิยมไม่มีโครงการที่ชัดเจนเท่าไร โดยพรรคหาเสียงว่าหลังจากที่สงครามสิ้นสุดลงอย่างสมบูรณ์ จะเข้าไปตรวจสอบอุตสาหกรรมที่ละบริษัท และ

ของรัฐบาล ในขณะที่พรรคอนุรักษนิยมไม่มีโครงการที่ชัดเจนเท่าไร โดยพรรคหาเสียงว่าหลังจากที่สงครามสิ้นสุดลงอย่างสมบูรณ์ จะเข้าไปตรวจสอบอุตสาหกรรมที่ละบริษัท และ

จะแก้ไขให้ดีที่สุด เซอร์ซิดเห็นด้วยที่จะยกเลิกการให้รัฐบาลเข้าไปควบคุมธุรกิจของเอกชน เซอร์ซิดโจมตีลัทธิสังคมนิยมว่าเปรียบเสมือนระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จของลัทธิฟาสซิสต์ (Fascism) ชาวอังกฤษในช่วงนี้ไม่ได้คิดว่าชัยชนะในสงครามเป็นผลสำเร็จของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ในทางตรงข้ามชาวอังกฤษยังจดจำนโยบายผ่อนปรน (appeasement) ของพรรคอนุรักษนิยมในช่วงทศวรรษ 1930 ได้ดี ความล้มเหลวของนโยบายผ่อนปรน ทำให้ชาวอังกฤษเห็นว่าไม่ควรเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนี้มาบริหารประเทศ ในช่วงต่อไป ทำให้พรรคแรงงานได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ค.ศ.1945 สภาผู้แทนราษฎรใหม่มีเสียงของพรรคแรงงานถึง 393 เสียง ในขณะที่พรรคอนุรักษนิยมได้ 189 สร้างความประหลาดใจให้กับชาวอังกฤษรวมถึงตัวของเซอร์ซิดเองด้วย

พรรคแรงงานกับนโยบายรัฐสวัสดิการ (Labor and The Welfare State)

คณะรัฐมนตรีแรงงาน ค.ศ.1945

เคลิเมนต์ แอทลี (Clement Attlee) นายกรัฐมนตรีจากพรรคแรงงานเป็นคนอารมณ์เย็น หัวปานกลาง มีนโยบายประนีประนอม พุดเก่ง และมีประสบการณ์ในสภาผู้แทนราษฎรมากพอสมควร มีความอดสาหัส ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ และจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่ขาดอารมณ์ขันและไม่เจ้าโวหารเท่ากับเซอร์ซิด คณะรัฐมนตรีของแอตลีประกอบด้วย เออเนสท์ เบวิน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ฮิว ดัลตัน (Hugh Dalton) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เฮร์เบิร์ต มอร์สัน เป็นผู้นำในสภาผู้แทนราษฎร เซอร์ สเตฟเฟอร์ คริปส์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ อเนริน เบแวน (Aneurin Bevan) รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่พรรคแรงงานได้เสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร ทำให้พรรคถือว่าได้รับฉันทานุมัติให้ดำเนินนโยบายในเรื่องขยายความช่วยเหลือทางสังคม และการโอนกิจการต่างๆ เป็นของรัฐบาล

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

นอกจากการสูญเสียกำลังในกองทัพบกกรุงลอนดอนและเมืองอื่นๆ จมไปอยู่ใต้

พื้นดิน ที่อยู่อาศัยถูกทำลายมาก ประมาณว่าบ้าน 5 ล้านหน่วย ถูกทำลายและไม่อยู่ในสภาพที่จะอยู่อาศัยได้อย่างปลอดภัย เรือ 15 ล้านตันสูญหาย ทางรถไฟ โรงงานอุตสาหกรรมและโรงงานผลิตอาวุธถูกใช้งานอย่างหนัก เครื่องจักรเดินตลอดเวลาในช่วงทำสงครามโดยไม่มีการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี มูลค่าในการซ่อมแซมสูงมากเกินกว่าที่อังกฤษจะดำเนินการได้ เนื่องจากอังกฤษมีการระเหี่ยหนี้สินประมาณ 1 ใน 3 ของเงินลงทุนในต่างประเทศ การส่งออกพังทลาย

เป็นความจำเป็นที่อังกฤษจะต้องฟื้นฟูโรงงานอุตสาหกรรม รักษาสัดส่วนการค้าต่างประเทศเอาไว้ และขยายการส่งออกให้มีความสมดุลกับการสั่งสินค้าเข้า และการซื้อวัตถุดิบเป็นที่คาดหวังว่าสหรัฐอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของการให้เงินกู้ แต่กว่าที่สหรัฐจะให้กู้ก็ตกประมาณปลายเดือนกันยายน ค.ศ.1945 หลังจากที่ญี่ปุ่นยอมแพ้อย่างเป็นทางการเพื่อแก้ไขภาวะวิกฤตนี้ อังกฤษได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาในรูปแบบของการให้เงินกู้จำนวน 3,750 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเสียดอกเบี้ย 2 เปอร์เซ็นต์ และจ่ายคืนเป็น 50 งวดทุกปีโดยเริ่มจ่ายใน ค.ศ.1951 เงินกู้อีก 1,250 ล้านดอลลาร์สหรัฐจากนานาชาติด้วยข้อตกลงที่ค่อนข้างเข้มงวด จำนวนเงินทั้งหมดนี้เป็นความหวังว่าจะช่วยให้อังกฤษฟื้นตัวได้ในปีแรก แต่โชคร้ายราคาวัตถุดิบใน ค.ศ.1945 มีราคาสูงมาก และเงินก็ใช้หมดอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่คาดการณ์ไว้

เพื่อแก้ไขปัญหานี้พรรคแรงงานต้องเข้ามาควบคุมอย่างใกล้ชิด โดยดำเนินการอย่างเข้มงวด เช่นเดียวกับที่ปฏิบัติได้สำเร็จมาแล้วในภาวะสงคราม รัฐบาลแรงงานจำเป็นต้องใช้มาตรการที่เข้มงวดนี้ในภาวะหลังสงคราม การวางแผนดำเนินไปอย่างละเอียดรอบคอบในเรื่องอำนาจในการปฏิบัติการและการทำบัญชี รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดในเรื่องการสั่งซื้อวัตถุดิบ การแจกจ่ายวัตถุดิบให้กับผู้ผลิตโดยให้กับอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าส่งออกก่อน ไม่ว่าจะเป็นเหล็กกล้า เครื่องจักร และสิ่งจำเป็นอื่นๆ จะถูกจัดสรรให้กับอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างเข้มงวด ในเรื่องเกี่ยวกับเครื่องจักรและวัตถุดิบที่เป็นที่ต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม รัฐบาลจะตั้งระบบการขอใบอนุญาต (licenses) สำหรับการส่งออกไปขายและการนำเข้า การ

จะขยายอุตสาหกรรมจะต้องมีกฎเกณฑ์ราคาที่สูงที่ รัฐบาลจะควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอย่างเข้มงวด รัฐบาลใช้อำนาจมากในเรื่องการรักษาความสงบ ควบคุมแรงงาน และการจัดการ รัฐบาลดูแลให้ตัวแทนของโรงงานอุตสาหกรรมติดต่อกับกระทรวงพาณิชย์ และกับรัฐมนตรีคนอื่นๆ ในเวลาเดียวกันการบริโภคภายในประเทศจะเข้าสู่การควบคุมของรัฐบาลในรูปของการปันส่วนอาหาร การควบคุมราคา ภาษี และการก่อสร้างอาคารของภาคเอกชนต้องอยู่ภายใต้การขออนุญาตก่อสร้างจากรัฐบาล (building permits) อย่างไรก็ตามภายใต้ภาวะการณ์เช่นนี้ รัฐบาลพยายามจะทำให้อาหารมีราคาถูกโดยรัฐมนตรีที่ดูแลเรื่องอาหารจะซื้อผลิตผลทางการเกษตรจากชาวนาอังกฤษ แล้วขายให้กับประชาชนในราคาถูก อาหารที่สั่งซื้อจากต่างประเทศจะดำเนินการสั่งซื้อครั้งละเป็นจำนวนมากๆ เพื่อให้ได้อัตราที่ถูกลง ผลก็คือ แม้แต่ประชาชนซึ่งมีรายได้น้อยมากๆ ก็ยังได้อาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย แม้จะมีเสียบ่นมากกว่าได้รับอาหารซ้ำซากน่าเบื่อก็ตาม

ผลของการที่รัฐบาลเข้าควบคุมอุตสาหกรรมทำให้คนผิดหวัง เพราะกฎระเบียบต่างๆ ที่ค่อนข้างเข้มงวดซึ่งเคยใช้ได้ผลดีในช่วงสงคราม แต่ในยามที่บ้านเมืองสงบนั้นตรงกันข้ามไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะคนงานไม่รู้สึกรู้ว่ามิอะไรมากระตุ้นเหมือนตอนเกิดสงคราม การที่ประชาชนต้องทนรับความทุกข์ยากลำบากมานาน ทำให้ศีลธรรมของคนเสื่อมลง แม้ว่าคนจะมึนงงทำกันเป็นส่วนใหญ่ แต่ผลผลิตก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนเท่ากับจำนวนคนทำงาน คนจึงเกียจคร้านเอง คุณภาพที่ลดลงกระทบต่อผลผลิต การควบคุมที่มากเกินไปเป็นตัวถ่วงต่อการดำเนินธุรกิจของเอกชน ค่าแรงที่เพิ่มขึ้น และอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นการเพิ่มกำลังซื้อของประชาชนก็จริง แต่นโยบายการปันส่วนอาหารและข้อจำกัดที่เข้มงวดจนเกินไป เป็นการจำกัดการใช้จ่ายของประชาชน ผู้ผลิตไม่เห็นความจำเป็นที่จะผลิตสินค้าที่ประชาชนไม่ได้รับอนุญาตให้ซื้อ

เศรษฐกิจเติบโตช้ามาก ค.ศ.1946 หนักกว่า ค.ศ.1945 เสียอีก และในค.ศ.1947 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง เป็นปีที่อากาศหนาวจัดมากกว่าทุกปีที่ผ่านมา ถ่านหินที่สำรองไว้ลดลง โรงงานต้องปิดกิจการเพราะขาดแคลนเชื้อเพลิง ชาวอังกฤษ 2 ล้านคน ต้อง

อยู่เฉยๆ โดยไม่ทำอะไร การส่งออกของอังกฤษลดลงในช่วงครึ่งแรกของ ค.ศ.1947 ในขณะที่ความเชื่อมั่นจากสหรัฐอเมริกาและคานาดาหดรูดลง รัฐบาลต้องประกาศแผนการอดออมครั้งใหญ่อย่างเคร่งครัด และเริ่มเร่งการผลิตครั้งใหญ่

เป็นโชคดียุโรปภายใต้อังกฤษที่ในปลาย ค.ศ.1947 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาคัดสินใจให้ความช่วยเหลือยุโรปภายใต้แผนการมาร์แชล (Marshall Plan) เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเกรงว่าถ้ายุโรปไม่พัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง ก็จะเป็นการเปิดทางให้ลัทธิคอมมิวนิสต์แพร่ขยายเข้ามา ดังนั้น ค.ศ.1948 สหรัฐอเมริกาจัดตั้งองค์การพัฒนาเศรษฐกิจของยุโรป (Organization for European Economic Cooperation) โดยจะให้ความช่วยเหลือกับประเทศในยุโรป และชักชวนยุโรปให้ร่วมมือกันในการจัดเครื่องกีดขวางเกี่ยวกับนโยบายภาษี อังกฤษขอเข้ารับความช่วยเหลือตามแผนการมาร์แชลเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ ค.ศ.1948 สถานการณ์ต่างๆ เริ่มดีขึ้น มาตรการที่ควบคุมอุตสาหกรรมหลายอย่างได้รับการผ่อนคลายลง การจัดการที่ดีทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น แต่พอถึง ค.ศ.1949 เหตุการณ์ก็กลับเลวร้ายลงไปอีก สร้างความผิดหวังให้กับประชาชน เพราะสหรัฐอเมริกาเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นสาเหตุให้สหรัฐอเมริกาสั่งซื้อสินค้าจากอังกฤษลดลง เศรษฐกิจของอังกฤษจึงตกต่ำไปด้วย ทำให้รัฐบาลอังกฤษต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยลดค่าของเงินปอนด์ลงจาก 4.03 ดอลลาร์สหรัฐฯ เหลือ 2.80 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในเดือนกันยายนสถานการณ์เริ่มดีขึ้นอีกครั้งใน ค.ศ.1950

การโอนกิจการเป็นของรัฐ (Nationalization)

พรรคแรงงานได้เสนอนโยบายโอนอุตสาหกรรมบางประเภทให้เป็นของรัฐ การโอนธุรกิจอุตสาหกรรมมาเป็นของรัฐบาล กระทำโดยที่รัฐจะเข้าไปซื้อทรัพย์สินทั้งหมดจากภาคเอกชน เจ้าของธุรกิจจะขายทรัพย์สินได้ในราคายุติธรรม ในช่วงนี้รัฐสภาได้ผ่านกฎหมายในการโอนกิจการเป็นของรัฐออกมา โดยที่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบจะเป็นผู้วางนโยบายอย่างกว้างๆ และจะให้ผู้บริหารธุรกิจซึ่งเคยบริหารกิจการนั้นๆ มาก่อนที่จะมีการโอนให้รัฐจะได้รับการจ้างให้บริหารงานต่อสำหรับสถานภาพของกรรมกรจะไม่เปลี่ยนแปลง มีการร่วมมือกันระหว่างฝ่ายนายจ้างกับลูกจ้าง กรรมกรยังคงมีสิทธิที่จะนัดหยุด

งาน (strike) เหมือนเดิม

กิจการแรกที่ได้รับการโอนมาเป็นของรัฐบาล ได้แก่ ธนาคารแห่งชาติอังกฤษใน ค.ศ.1946 ผู้ถือหุ้นจะได้รับใบหุ้นของรัฐบาลแทนใบกำกับแบบเก่า คณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้แต่งตั้งผู้จัดการธนาคาร กระทรวงการคลังจะควบคุมธนาคารแห่งชาติ

A Coal Industry Nationalization Act ผ่านออกมาใน ค.ศ.1946 โดยที่พรรคอนุรักษนิยมและพรรคแรงงานยอมรับในหลักการให้บริษัทที่ดำเนินการเกี่ยวกับเหมืองแร่ (mining companies) ซึ่งมีประมาณ 800 แห่ง มาอยู่ภายใต้การควบคุมของส่วนกลาง ตั้งคณะกรรมการถ่านหินแห่งชาติ (national coal board) มาดูแลอุตสาหกรรมภายใต้การบริหารงานของรัฐมนตรีเชื้อเพลิง (Minister of Fuel and Power) คณะกรรมการจะดูแลแก้ไขปัญหาต่างๆ ของอุตสาหกรรม เช่น เพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น ปัญหาศีลธรรมเสื่อมในหมู่คนงานเหมือง ความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดีนักระหว่างกรรมกรกับผู้บริหาร สภาพความเป็นอยู่ในอาณาบริเวณโรงงานเหมืองแร่ไม่ดี

หลังจากนี้มีการโอนกิจการดังต่อไปนี้มาเป็นของรัฐ เช่น การบิน โทรศัพท โทรเลข ไฟฟ้า และแก๊ส การขนส่ง รถไฟ Iron and Steel bill ผ่านรัฐสภาใน ค.ศ.1949 แต่มีผลบังคับใน ค.ศ.1951

การขยายบริการทางสังคม (The Extension of Social Services)

อีกหนึ่งโครงการที่สำคัญของพรรคแรงงานจะเกี่ยวข้องกับการขยายการบริการทางสังคม มีผลให้ในช่วง ค.ศ.1946-1948 รัฐบาลได้ผ่านกฎหมายออกมาหลายฉบับ ซึ่งเป็นผลมาจากรายงานของบีเวอริดจ์ (Beveridge Report) ที่น่าสนใจคือ พระราชบัญญัติประกันแห่งชาติ ค.ศ.1946 (National Insurance Act) ซึ่งให้เงินบำนาญกับคนชรา ประกันการเจ็บป่วยและว่างงาน ถือเป็นแผนการประกันที่ยิ่งใหญ่ที่รัฐบาลมอบให้กับประชาชนทั้งประเทศ โดยที่ประชาชนจะจ่ายเงินส่วนหนึ่ง นายจ้างจะจ่ายจำนวนเท่ากัน รัฐบาลใช้รายได้จากภาษีเข้าสมทบ ดังนั้นยามที่เจ็บป่วยหรือว่างงาน ผู้ประกันจะได้รับเงินเป็นรายสัปดาห์ คนชรา

จะได้รับเงินบำนาญ ผู้ประกันยังได้รับเงินในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ เช่น ท้อง คลอดบุตร เป็นหม้าย หรือเสียชีวิต รวมทั้งการได้รับอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมก็รวมอยู่ในแผนประกันด้วย พระราชบัญญัติเงินอุดหนุนครอบครัว (A Family Allowance Act) ผ่านออกมาในสมัยเซอร์ซิด ค.ศ.1945 จ่ายเงินจำนวนหนึ่ง (small sums) ให้กับครอบครัวที่มีบุตร (ยกเว้นบุตรคนแรก) จนกว่าเด็กคนนั้นจะมีอายุ 15 ปี พระราชบัญญัติให้ความช่วยเหลือแห่งชาติ (A National Assistance Act) ค.ศ.1948 ให้ความช่วยเหลือในรูปของอาหารและที่พักอาศัยกับทุกคนที่ยื่นขอรับความช่วยเหลือ พระราชบัญญัติให้ความช่วยเหลือแห่งชาติฉบับนี้ได้มีส่วนช่วยเหลือคนเป็นจำนวนล้านๆ คน โดยเฉพาะผู้สูงอายุหรือทุพพลภาพที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

ฉบับที่ได้รับความนิยมและสร้างความพอใจให้กับประชาชนมากที่สุด คือ พระราชบัญญัติบริการสาธารณสุขแห่งชาติ (National Health Service act of 1946) ให้การรักษาทุกชนิดโดยไม่คิดมูลค่า อาทิเช่น ทำฟันรวมถึงใส่ฟันปลอม ทำแว่นตา ยาตามใบสั่งแพทย์ แพทย์รักษาคนไข้เป็นการส่วนตัวได้ คนไข้มีสิทธิเลือกหมอได้เพื่อให้การบริการได้ทั่วถึงจึงจำเป็นต้องมีคลินิก และศูนย์บริการสาธารณสุขให้พอเพียง ดังนั้น ถึงแม้พระราชบัญญัติฉบับนี้จะป็นสิ่งเปลี่ยนแปลงประมาณมาก แต่เนื่องจากประชาชนให้ความชื่นชมมากจนทำให้พรรคอนุรักษนิยมนำเอาไปใช้หาเสียงในการเลือกตั้ง ค.ศ.1950 โดยให้คำมั่นสัญญาว่า ถ้าพรรคอนุรักษนิยมได้เป็นรัฐบาลจะดำเนินนโยบายนี้ต่อไป พระราชบัญญัติเกี่ยวกับเด็ก (Children's Act) ออกมาใน ค.ศ.1948 รัฐจะให้ความช่วยเหลือเด็กที่ไม่มีครอบครัวที่เหมาะสม โดยให้การดูแลและอุปถัมภ์อย่างถูกต้อง

กฎหมายที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (Housing Acts) ออกมา 2 ฉบับ โดย ค.ศ.1946 สร้างที่พักอาศัยราคาถูกเพียง 10 ซิลลิงต่อสัปดาห์ แต่เนื่องจากราคาที่ดินที่สูงขึ้นทำให้ราคาที่เสนอมานี้ทำไม่ได้ กฎหมายฉบับที่สองจึงผ่านออกมาใน ค.ศ.1949 ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นปรับปรุงที่อยู่อาศัยในเมืองใหญ่ที่มีสภาพเสื่อมโทรม แล้วจัดแบ่งให้เป็นห้องชุด (apartments) และที่พักราคาถูก โครงการเรื่องที่อยู่อาศัยนี้ผู้ที่ดูแลคือ เบเวน ซึ่งพบกับปัญหามากมายทำให้

เบเวนถูกวิจารณ์อย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขาดแคลนที่พักอย่างรุนแรง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่สูงมากและสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ค่าเช่าจะต้องมีราคาคงที่ นอกจากนี้ยังมีจุดรั่วไหลอื่นๆ ที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้ แต่อย่างไรก็ตามภายในระยะเวลา 5 ปี เบเวนได้สร้างที่อยู่อาศัยแบบถาวร 806,000 หน่วยในรูปของบ้านและห้องชุด และสร้างที่พักชั่วคราวอีก 157,000 หน่วย และยังได้สร้างเพิ่มอีก 333,000 หน่วย แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ

รัฐบาลให้ความสำคัญกับพระราชบัญญัติการศึกษา (Education Act) ค.ศ.1944 ซึ่งไม่ก่อประสบความสำเร็จนัก เนื่องจากขาดแคลนครูที่มีความรู้และโรงเรียนก็มีไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องดำเนินการฝึกอบรมครู ค.ศ.1947 กำหนดให้เด็กนักเรียนเรียนจนถึงอายุ 15 ปี ให้การศึกษากับเด็กมัธยมทุกคนโดยไม่คิดมูลค่า รัฐบาลยังได้เพิ่มความช่วยเหลือให้กับมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมถึงให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

สำหรับเรื่องสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชาชน รัฐบาลได้ออกกฎหมายมา 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติเมืองใหม่ (A New Town Act) ค.ศ.1946 ให้อำนาจรัฐสร้างโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ และสร้างที่อยู่อาศัยรอบนอกเมืองใหญ่ๆ วางผังเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยของประชาชนไม่ให้ไปแออัดกันในตัวเมือง สำหรับพระราชบัญญัติสวนสาธารณะแห่งชาติ (National Parks Act) ออกมาใน ค.ศ.1949 รัฐบาลมีจุดมุ่งหมายต้องการแก้ไขความเป็นอยู่ และการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในยุคอุตสาหกรรมให้มีสภาพดีขึ้น พระราชบัญญัติพลังงานปรมาณู (An Atomic Energy Act) ให้อำนาจรัฐบาลในการทดลองใช้พลังงานปรมาณูเพื่อสันติ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอีก 2 ฉบับที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ฉบับแรกยกเลิกสิทธิที่มีมาแต่ดั้งเดิมที่ทำให้คนคนเดียวลงคะแนนเสียงมากกว่าหนึ่งครั้ง มหาวิทยาลัยต่างๆ จะสูญเสียตัวแทนในสภาผู้แทนราษฎร นักธุรกิจซึ่งเคยได้สิทธิลงคะแนนเสียงในจังหวัดที่เขาอาศัยอยู่ และในบริษัทที่เขาเป็นเจ้าของต่อไปลงคะแนนเสียงได้เพียงครั้งแรกครั้งเดียว ค.ศ.1949 อำนาจของสภานางที่เคยมีสิทธิยับยั้งกฎหมายได้เป็นเวลา 2 ปี จะถูกทอนอำนาจลงเหลือเพียงปีเดียวเท่านั้น

การ กลับมามีอำนาจของพรรคอนุรักษนิยม ในช่วง ค.ศ.1951-1963

คณะรัฐมนตรีของเซอร์ซิล ค.ศ.1951-1963

เซอร์ซิล อายุ 77 ปี ได้จัดตั้งรัฐบาลอนุรักษนิยม โดยรั้งตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เซอร์ซิลได้เชิญรัฐมนตรีเก่าหลายท่านที่เคยร่วมงานกันสมัยสงครามมารับหน้าที่ในรัฐบาลชุดนี้ อาทิเช่น ลอร์ด วูลตัน (Lord Woolton) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเกษตร ลอร์ด เนอร์เวล (Lord Cnerwell) นักฟิสิกส์ให้ดูแลเกี่ยวกับการวิจัยพลังงานปรมาณู เซอร์ แอนโทนี อีเดน (Sir Antony Eden) ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ อาร์ เอ บัทเลอร์ รัฐมนตรีกระทรวงการคลัง และฮาโรล แมคมิลแลน ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการเคหะ

เซอร์ซิลต้องบริหารประเทศด้วยความระมัดระวังทีเดียว เนื่องจากมีปัญหาเรื่อง เสี่ยงสนับสนุน รัฐบาลชุดนี้ยังคงดำเนินนโยบายการโอนกิจการอุตสาหกรรมมาเป็นของรัฐ ยกเว้นกิจการ 2 ประเภท คือ เหล็ก และเหล็กกล้าที่รัฐบาลคืนกลับไปให้เอกชน โดยมีคณะกรรมการดูแลในเรื่องการลงทุนและราคา เซอร์ซิลเผชิญกับวิกฤตการณ์ดุลการชำระเงินของประเทศ (balance-of-payments) เนื่องจากการดำเนินการในเรื่องการสะสมอาวุธขึ้นมาใหม่ ราคาวัตถุดิบที่สูงขึ้น การสั่งซื้อสินค้าเข้ามีปริมาณมากขึ้น ทำให้เงินปอนด์และดอลลาร์ที่สำรองไว้มีปริมาณลดลง เซอร์ซิลแก้ปัญหาโดยใช้มาตรการลดการนำเข้า เพิ่มอัตราดอกเบี้ยให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การลงทุนชะลอลงไปบ้าง แต่ด้วยมาตรการที่ดำเนินอย่างถูกต้องมาตั้งแต่ต้นทำให้ดุลการชำระเงินของประเทศค่อยๆ ดีขึ้น ในช่วง ค.ศ.1952-1954 ราคาสินค้าในตลาดโลกเริ่มกระเตื้องขึ้น ในขณะที่ราคาวัตถุดิบลดลง ซึ่งเป็นช่วงขมขื่นเดียวกับที่ผลผลิตในประเทศอังกฤษเพิ่มขึ้น เมื่อสถานการณ์เริ่มดีขึ้นทำให้รัฐบาลยกเลิกการปันส่วนอาหาร ใน ค.ศ.1954 บัทเลอร์จึงค่อยๆ ลดภาษีลง และยกเลิกให้การอุดหนุนเรื่องอาหาร แมคมิลแลนยังประสบความสำเร็จได้รับการสรรเสริญที่สามารถสร้างบ้านใหม่ เพิ่มขึ้นถึง 300,000 หน่วย

การเลือกตั้ง ค.ศ.1955

ความสำเร็จของพรรคอนุรักษนิยม สืบเนื่องมาจากการมีมาตรการหลายๆ อย่างออกมาซึ่งส่วนใหญ่ช่วยให้ภาวะเศรษฐกิจดีขึ้น ถือว่าเป็นโชคดีของพรรคที่เข้ามาในจังหวะที่เศรษฐกิจของโลกกำลังเป็นขาขึ้น ทำให้เป็นโอกาสที่ดีของกรรมกรที่มีงานทำได้ค่าแรงสูง มีความมั่งคั่ง มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในอุตสาหกรรม ทำให้มีการผลิตสินค้าใหม่ๆ ที่ประสบความสำเร็จมากได้แก่ รถยนต์ โดยเฉพาะใน ค.ศ.1955 การผลิตรถยนต์เพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่าจาก ค.ศ. 1946 ทุกๆ คนล้วนมีความต้องการใช้รถยนต์ และยังคงส่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญด้วย อุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์ถือเป็นแรงขับเคลื่อนที่กระตุ้นเศรษฐกิจที่สำคัญมากส่งผลให้อุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น เครื่องบิน วิทยุ เคมี เครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องจักรใหม่ๆ เติบโตได้ดีมากทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศซึ่งมีการแข่งขันกันอย่างสูง

และสถานการณ์ที่มาช่วยให้พรรคอนุรักษนิยมได้รับความไว้วางใจจากประชาชนคือ ปัญหาความยุ่งยากด้านต่างๆ ที่พรรคแรงงานกำลังประสบอยู่ในขณะนั้น โดยเฉพาะความแตกแยกในพรรคแรงงานเอง ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสายกลาง (moderate) และกลุ่มหัวรุนแรง (radical) โดยเฉพาะในเดือนธันวาคม ค.ศ.1955 เมื่อแอดลีลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคแรงงาน ฮิวจ์ เกตสเกล (Hugh Gaitskell) นักเศรษฐศาสตร์ในกลุ่มสายกลางได้เป็นหัวหน้าพรรคแรงงานคนต่อมา ความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม เด่นชัดมากขึ้น พวกหัวรุนแรงต้องการให้มีการโอนกิจการต่างๆ มาเป็นของรัฐให้มากขึ้น ล้มเลิกศาสนา นิกายของอังกฤษ (Church of England) ปลดปล่อยอาณานิคม ลดขนาดกองทัพของอังกฤษ และเพิกถอนความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประเทศทุนนิยมอย่างสหรัฐอเมริกา และเหนือสิ่งอื่นใดพวกนี้คัดค้านการที่อังกฤษจะมีอาวุธนิวเคลียร์เป็นของตนเอง ซึ่งเขาเห็นว่าจะเป็นการทำลายล้างประเทศอังกฤษให้พินาศไปที่สุดในที่สุด

ดังนั้น การเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้น จึงแสดงให้เห็นว่าประชาชนเองเริ่มหันเหจากลัทธิสังคมนิยม แม้แต่กรรมกรเองในตอนนี้ก็เริ่มสงสัยในลัทธิสังคมนิยม สำหรับในเรื่องรัฐ

สวัสดิการนั้น ณ บัดนี้ ก็เป็นนโยบายที่เป็นที่ยอมรับของพรรคการเมืองทั้ง 2 พรรคไปแล้ว เท่ากับว่าเมื่อมาถึงตอนนี้นโยบายของพรรคแรงงานไม่มีอะไรใหม่ และน่าสนใจเท่าที่ควร ความนิยมในพรรคอนุรักษนิยมจึงมีมากกว่าพรรคแรงงาน

เซอร์ แอนโทนี อีเดน ค.ศ.1955-1957 (Sir Antony Eden)

อีเดนได้เป็นนายกรัฐมนตรีจากเดือนเมษายน ค.ศ. 1955 - มกราคม 1957 บุคลิกดี รูปหล่อ เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศสมัยเนวิลส์ แชมเบอร์เลน อีเดนต่อต้านนโยบายผ่อนปรนที่ปฏิบัติกับฮิตเลอร์และมุสโสลินี อีเดนมีความเชื่อมั่นในเซอร์ซิล และเป็นตัวแทนของเซอร์ซิลในเรื่องของแนวความนึกคิด แต่หลังจากเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อีเดนสร้างความผิดหวังให้กับคนอังกฤษมาก เพราะชาวอังกฤษไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องดำเนินนโยบายเหมือนเซอร์ซิล การปฏิบัติภารกิจของเขาไม่ประสบผลสำเร็จ อีเดนไม่สามารถทำให้ชาวอังกฤษชื่นชมในตัวเขาซ้ำร้ายในปีรุ่งขึ้น อีเดนต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ครั้งใหม่ ค.ศ.1956 เมื่ออังกฤษและฝรั่งเศสเข้าไปแทรกแซงในสงครามระหว่างอียิปต์กับอิสราเอล โดยที่กำลังทหารของอิสราเอลบุกเข้าสู่แหลมซีนายของอียิปต์ และยึดฉนวนกาซาไว้ได้ ต่อจากนั้นก็มุ่งตรงไปยังคลองสุเอซ อังกฤษ ฝรั่งเศสจึงเข้าแทรกแซง โดยส่งทหารเข้าไปยังคลองสุเอซพร้อมกับยื่นคำขาดให้ทั้งอิสราเอลและอียิปต์หยุดยิง แต่ไม่ได้ผลกำลังทหารของอังกฤษและฝรั่งเศสจึงเข้าโจมตีกรุงไคโร

สมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติเรียกประชุมสมัยฉุกเฉินในวันที่ 1 พฤศจิกายน เพื่อพิจารณาปัญหาอิสราเอลและปฏิบัติการทางทหารของอังกฤษและฝรั่งเศสต่ออียิปต์ ในที่ประชุมสหประชาชาติยูโกสลาเวียเสนอขอให้ลงมติสั่งหยุดยิง และให้ส่งโทษอิสราเอล อังกฤษ ฝรั่งเศสในกรณีใช้กำลังทหารเข้ารุกรานอียิปต์ อังกฤษฝรั่งเศสคัดค้านข้อเสนอดังกล่าวนี้ ออสเตรเลีย เบลเยียม งดเว้นการออกเสียง ส่วนสหภาพโซเวียตและสหรัฐอเมริกาออกเสียงสนับสนุนทำให้เกิดการแตกร้ายขึ้นภายในค่ายตะวันตกอย่างรุนแรง ในที่สุดสมัชชาได้มีมติให้อังกฤษ ฝรั่งเศสถอนกำลังทหารออก และให้ส่งกำลังขององค์การสหประชาชาติเข้าไปในอียิปต์แทน สถานการณ์จึงผ่อนคลายลง

ภายในประเทศอังกฤษได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองอย่างรุนแรง พรรคฝ่ายค้านได้อภิปรายโจมตีรัฐบาลอย่างรุนแรงเป็นเวลาถึง 3 วัน หัวหน้าพรรคแรงงานกล่าวโจมตีอีเคนอย่างรุนแรงที่ใช้อำนาจโดยผลการส่งทหารเข้ายึดคลองสุเอซ ถือว่าเป็นการกระทำที่น่าประณาม เป็นการทำลายเกียรติยศชื่อเสียงของประเทศ เป็นการทำลายนโยบายของอังกฤษที่ยึดมั่นมาตลอดเวลาสิบปีร่วมกับประเทศในเครือจักรภพ ประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นการล่อลวงละเมิดต่อกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติ

วิกฤตการณ์ครั้งนี้ส่งผลให้รัฐบาลของอีเคนอ่อนแอมาก จนต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือน มกราคม ค.ศ. 1957 ทั้งๆ ที่พรรคอนุรักษนิยมยังมีอำนาจอยู่

ฮาโรลด์ แมคมิลแลน ค.ศ. 1957-1963 (Harold Macmillan)

เป็นที่คาดการณ์กันว่า ตัวแทนของพรรคอนุรักษนิยมที่จะได้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อจากอีเคนน่าจะเป็น อาร์ เอ บัทเลอร์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีคลังในสมัยสุดท้ายของเซอร์ซิด บัทเลอร์นั้นคัดค้านการเข้าไปเสี่ยงในปัญหาคลองสุเอซ ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงไปตกอยู่กับ ฮาโรลด์ แมคมิลแลน แมคมิลแลนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นเวลาหลายปี ครั้งแรกที่ได้รับตำแหน่ง ใน ค.ศ.1951 โดยเป็นรัฐมนตรีว่าการเคหะในรัฐบาลของเซอร์ซิด เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่รัฐบาลรับรองจะให้มีการสร้างอาคารใหม่ปีละไม่น้อยกว่า 300,000 หลัง ผลงานที่โดดเด่นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยประสบความสำเร็จมากจนได้เลื่อนมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมใน ค.ศ. 1954-1955 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมษายน - ธันวาคม ค.ศ. 1955 ในสมัยของอีเคนแมคมิลแลนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้เสนอแผนการเกี่ยวกับค่าพรีเมียของพันธบัตรออมสิน วันที่ 10 มกราคม ค.ศ.1957 ภายหลังจากที่ แอนโทนี อีเคนลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าพรรคอนุรักษนิยม แมคมิลแลนก็ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสืบแทนต่อมาและอีก 12 วัน ก็ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคอนุรักษนิยม แมคมิลแลนเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงที่พรรคอนุรักษนิยมกำลังแตกแยก เนื่องจากปัญหาวิกฤตการณ์สุเอซ เป็นภาวะที่ล่อแหลมมากที่สุดที่แมคมิลแลนจะต้องแสดงความสามารถให้ปรากฏ

เพราะถ้าพลาดหมายถึงพรรคแรงงานสามารถรวมกันโค่นพรรคอนุรักษนิยมลงได้

ดังนั้นแมคมิลแลนจึงแสดงความสามารถทันที โดยสร้างความเป็นผู้นำในกลุ่มอนุรักษนิยม วิกฤตกาลสุเอซมีผลให้รัฐบาลประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ อังกฤษต้องสั่งซื้อน้ำมันจากสหรัฐอเมริการะยะหนึ่ง ทำให้ดุลย์การชำระเงินของประเทศเริ่มไม่สมดุลย์เพื่อแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ แมคมิลแลนใช้วิธีตรวจสอบรายจ่ายของเงินทุน และลดการสั่งสินค้าเข้า ขึ้นอัตราดอกเบี้ยของธนาคารสูงถึง 7 เปอร์เซ็นต์ มีผลให้การกู้ยืมลดลงมาก ดุลย์การชำระเงินจึงดีขึ้นเข้าสู่ภาวะสมดุลย์ การค้ากับต่างประเทศเพิ่มขึ้น สภาวะเศรษฐกิจเริ่มขยายตัว ค.ศ.1959 เป็นปีที่ดีมาก รัฐบาลสามารถลดภาษีลงมา นอกจากนี้แมคมิลแลนยังได้กระชับสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาได้เดินทางไปพบปะหารือปัญหาสำคัญๆ โดยเฉพาะปัญหานิวเคลียร์กับประธานาธิบดีไอเซนเฮาว์ และประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี ได้เดินทางไปพบปะกับนายกรัฐมนตรีนิคิตา ครุสเชฟ ที่มอสโคว์ ใน ค.ศ.1959 ได้ติดต่อกับนายกรัฐมนตรีเยอรมันตะวันตก คอนราด อเดนauer (Konrad Adenauer) และประธานาธิบดี ชาร์ล เดอโกลล์ (Charles de Gaulles) ของฝรั่งเศสอยู่เสมอๆ แมคมิลแลนยังได้เดินทางไปเยือนประเทศในเครือจักรภพ และเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกที่ได้ไปเยือนอินเดีย ภายหลังได้รับเอกราชแล้ว ดังนั้น จึงไม่น่าประหลาดใจเลยว่า เมื่อพรรคอนุรักษนิยมจัดให้มีการเลือกตั้งในเดือนตุลาคม ค.ศ.1959 พรรคอนุรักษนิยมจึงได้ชัยชนะอย่างท่วมท้นโดยได้รับเลือกตั้ง 364 ที่นั่ง พรรคแรงงานได้ 257 ที่นั่ง และพรรคเสรีนิยมได้รับเลือกเพียง 5 ที่นั่งเท่านั้น

ในต้นทศวรรษ ค.ศ.1960 รัฐบาลเผชิญกับปัญหาความยุ่งยากหลายเรื่อง เศรษฐกิจเริ่มอ่อนแอ ความหวังที่จะขยายการค้าเข้าไปยังภาคพื้นทวีปลดลง ค.ศ.1961 แมคมิลแลนนำประเทศอังกฤษสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วม (European Economic Community, Common Market) ซึ่งเป็นการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจของ 6 ประเทศอันได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมันตะวันตก อิตาลี ฮอลแลนด์ เบลเยียม และลักเซมเบิร์ก ซึ่งจะมีการลดภาษีในระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน เศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้พัฒนาขึ้นเร็วกว่าอัตราการพัฒนาของ

ประเทศอังกฤษ สมาชิกในองค์การตลาดร่วมจะช่วยให้การส่งออกของสินค้าอังกฤษเพิ่มขึ้น และจะช่วยรักษาค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิงของอังกฤษให้เป็นสกุลเงินระหว่างประเทศเช่นเดียวกับที่ได้มีการพัฒนาประเทศที่ล่าช้าในองค์การตลาดร่วม การเจรจาต่อรองดำเนินอยู่เป็นเวลากว่า 1 ปี แต่ในเดือน มกราคม ค.ศ.1963 ประธานาธิบดี ชาร์ล เดอ โกล ของฝรั่งเศสไม่ต้องการที่จะให้เกิดการแข่งขันความเป็นผู้นำของฝรั่งเศสในองค์การตลาดร่วมจึงไม่เห็นด้วยที่จะให้อังกฤษเข้าเป็นสมาชิก

ในช่วงฤดูหนาว ค.ศ.1962-1963 เป็นช่วงของการขาดแคลนเป็นช่วงที่มีวิกฤตการณ์รุนแรง จำนวนคนว่างงานสูงมากกว่าที่เคยเกิดมาในช่วงก่อนๆ โดยช่วงเวลาที่ยุ่งยากนี้มีเรื่องน่าอัศจรรย์เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับนาย จอห์น โพรฟูโม (John Profumo) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีความสัมพันธ์ชู้สาวกับคริสติน คิลเลอร์ (Christine Keeler) โสเภณีชั้นสูงผู้ซึ่งในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้ช่วยทูตทหารรัสเซียที่ทำงานอยู่ในสถานทูตรัสเซีย ณ กรุงลอนดอน แต่แทนที่จะลาออกไป เพราะความประพฤतिที่ไม่เหมาะสมของตนอาจมีผลกระทบกระเทือนความปลอดภัยของประเทศ โพรฟูโมกลับแก้ตัว และพยายามยืนยันความบริสุทธิ์ของตัวเองด้วยการ โกหก แมคมิลแลน และสภาผู้แทนราษฎร แต่ในที่สุดเขาก็ลาออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรีกลาโหม แม้ว่าในที่สุดแมคมิลแลนสามารถฟื้นฝ่าวิกฤตการณ์ทางการเมืองครั้งนี้ไปได้ แต่เมื่อต้องเผชิญกับมรสุมภายในพรรค และสุขภาพไม่ดีเขาจึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เฮิร์ล แห่งโฮม (Earl of Home) ได้รับตำแหน่งต่อโดยสละบรรดาศักดิ์ขุนนางของตน เข้านั่งในสภาผู้แทนราษฎรได้รับนามว่า เซอร์ อเล็กซานเดอร์ เฟรเดอริก ดักกลาส-โฮม (Sir Alexander Ferderick Douglas-Home)

เซอร์ อเล็กซานเดอร์ เฟรเดอริก ดักกลาส-โฮม

โฮมเป็นขุนนางที่ฉลาด และร่ำรวย เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศในสมัยของแมคมิลแลน บางคนมองว่าเขาแก่เกินไป (อายุ 60 ปี) และหัวเก่าเกินไป โฮมพยายามสร้างชื่อเสียงให้กับพรรคอนุรักษนิยมอย่างแข็งขัน ทั้งนี้โดยเหตุที่ใน ค.ศ.1963 ได้มีรายการโทรทัศน์และบทความเสียดสีการบริหารงานของรัฐบาล วิกฤตสุขภาพแรงงาน

และสถาบันอื่นๆ อีกทั้งชี้ให้เห็นว่าอุตสาหกรรมของประเทศอยู่ล้าหลังประเทศตะวันตก
อื่นๆ มาก ทั้งรัฐสภา ระบบข้าราชการพลเรือน อุตสาหกรรม วงการธุรกิจ สหภาพแรงงาน
ระบบการศึกษาและแม้กระทั่งระบบสวัสดิการล้วนแล้วแต่ถูกเสียดสีว่าล้าสมัยทั้งสิ้น
มาตรการที่รัฐบาลชุดใหม่นำมาใช้ในการปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยยิ่งขึ้น มีอยู่หลาย
มาตรการด้วยกัน เช่น นอกจากได้วางแผนที่จะพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอังกฤษ
ภาคกลางของสกอตแลนด์และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของอังกฤษด้วยแล้ว รัฐบาลได้เตรียม
การที่จะปรับปรุงระบบการศึกษาชั้นอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการใหม่ๆ อีกด้วย
แต่ทั้งๆ ที่สามารถทำให้ตัวเลขคนว่างงานลดไปเป็นอันมาก รัฐบาลก็ยังไม่สามารถทำให้
ปริมาณการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น อีกทั้งการค้ำก็ยังขาดดุลย์อยู่เหมือนเดิม ผล
ปรากฏว่าเมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนตุลาคม ค.ศ.1964 พรรคแรงงานได้ที่นั่ง 317 ที่นั่ง
พรรคอนุรักษนิยมได้ 304 ที่นั่ง และพรรคเสรีนิยมได้ 9 ที่นั่ง ดังนั้น ถ้าพรรคอนุรักษนิยม
และพรรคเสรีนิยมรวมกัน พรรคแรงงานจะได้เสียงเกินมาเพียง 4 เสียง เท่านั้น โทมจึง
ถวายใบลาออกจากตำแหน่ง และต่อมาก็ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคอนุรักษนิยมใน
ค.ศ.1965 โดยนายเอคเวิร์ด ฮีธ (Edward Heath) ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคอนุรักษนิยมสืบ
ต่อมา

พรรคแรงงานกลับสู่อำนาจอีกครั้ง

หลังการเลือกตั้งเดือนตุลาคม ค.ศ.1964 พรรคแรงงานกลับมามีอำนาจอีกครั้งหลัง
จากที่พรรคอนุรักษนิยมเป็นรัฐบาลอยู่ถึง 13 ปี ฮาโรลด์ วิลสัน (Harold Wilson) หัวหน้า
พรรคแรงงานได้เป็นนายกรัฐมนตรีด้วยความไม่มั่นคงเท่าไรนัก เนื่องจากพรรคแรงงานได้
รับเสียงมากกว่าพรรคอนุรักษนิยมเพียงเล็กน้อย แต่วิลสันเป็นคนที่ชาวอังกฤษให้ความเชื่อ
มั่นว่าจะนำประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้

ในช่วง 5½ ปี ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี วิลสันไม่ได้อยู่ในสถานะที่จะออก
กฎหมายใหม่ๆ เนื่องจากมีเสียงเกินมาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น รัฐบาลแรงงานของวิลสันเผชิญ
กับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจมากมาย เช่น ปัญหาเงินเฟ้อ การเรียกร้องค่าแรงให้สูงขึ้น ดุลย์
การชำระเงินของประเทศลดลง เป็นโทษร้ายของประเทศอังกฤษที่เมื่อเศรษฐกิจดี ค่าแรงและ

กำไรสูง ก็เริ่มมีแรงกดดันทางด้านเงินเพื่อ ซื้อเรียกร้องในสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น การตั้ง
ซื้อสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นแบบทวีคูณ ชาวต่างชาติลดการถือครองเงินปอนด์สเตอร์ลิง
ทำให้ทองคำที่สำรองไว้ถูกถอนออกด้วยเกรงว่าค่าของเงินจะลดลง เกิดปัญหาดุลย์การชำระ
เงินของประเทศ

เพื่อที่จะรักษาระดับค่าของเงินปอนด์ และรักษาภาวะดุลย์การชำระเงินของ
ประเทศ วิลสันได้ใช้ยุทธวิธีเดียวกันกับที่พรรคอนุรักษนิยมในอดีตเคยใช้คือ เพิ่มภาษี
สำหรับการตั้งสินค้าเข้า ลดภาษีให้กับผู้ส่งออก เพิ่มภาษีโดยทั่วไป กวดขันการใช้เงิน ส่ง
เสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หารายได้เข้ารัฐเพิ่มขึ้น สนับสนุนนโยบายให้มีการเพิ่มค่า
จ้างเพื่อที่คนงานจะได้มีกำลังใจทำงาน มีกำลังซื้อซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้มีการเพิ่มผลผลิต
ตัดค่าใช้จ่ายทางด้านป้องกันประเทศ โดยลดงบประมาณทางการทหารลง ตัดภาระ
ผูกพันทางอาณานิคมลง แม้ขนาดนั้นวิลสันยังต้องลดค่าของเงินปอนด์ลงจาก 2.80
ดอลลาร์สหรัฐ เหลือ 2.40 ดอลลาร์สหรัฐ ในวันที่ 18 พฤศจิกายน ค.ศ.1967 และยังคงไป
กู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ จำนวน 1 พันล้านเหรียญสหรัฐ และจากธนาคาร
ต่างๆ ในยุโรปอีก 3 พันล้านเหรียญสหรัฐ วิลสันได้เดินทางไปเยือนนครหลวงของประเทศ
ทั้ง 6 ในยุโรปรวมทั้งได้เข้าเฝ้าพระสันตะปาปา ปอล ฌ วาติกันด้วย หลังจากนั้นวิลสันนำ
เอานโยบายของพรรคอนุรักษนิยมมาใช้โดยการนำอังกฤษสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การ
ตลาดร่วม แต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากประธานาธิบดีชาร์ล เดอ โกลขัดขวางการเข้า
เป็นภาคีตลาดร่วมของอังกฤษ

ทางด้านนโยบายต่างประเทศในช่วงนี้อังกฤษมีปัญหาขัดแย้งกับสเปนเกี่ยวกับ
อำนาจอังกฤษเหนืออียิปต์อลดา ก็ยังตกลงกันไม่ได้ ความสัมพันธ์กับรัฐอาหรับเป็นไปอย่าง
สับสนวุ่นวายส่วนหนึ่งมาจากสงครามระหว่างอิสราเอลกับอาหรับ

สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจใน ค.ศ.1969 ดีขึ้น รัฐบาลสามารถปลดหนี้สินเงินกู้
จากต่างประเทศได้ อังกฤษยังมีดุลย์การค้าได้เปรียบถึง 1.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในเดือน
มิถุนายน ค.ศ.1970 วิลสันเชื่อมั่นว่าฐานะของรัฐบาลมั่นคงพอ โอกาสเหมาะต่อการยุบสภา

และจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1970 ซึ่งไม่เป็นไปตามการคาดหมายของวิลสัน ประชาชนตอนนี้ต่างตกใจกลัวพรรคแรงงานจึงทะเลาะแค้นเสียให้พรรคอนุรักษนิยม ซึ่งเสนอนโยบายการปฏิรูปทางด้านเศรษฐกิจแบบเป็นรูปธรรมกว่าพรรคแรงงาน โดยเฉพาะในเรื่องนโยบายภาษี และการตรึงราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป พรรคอนุรักษนิยมได้ชัยชนะ 30 ที่นั่ง วิลสันลาออก เอคเวิร์ต ฮีธ หัวหน้าพรรคอนุรักษนิยมต่อจากคัทลาสโฮม ได้จัดตั้งรัฐบาล ดูเหมือนว่า ฮีธ จะรักษาผลประโยชน์ของอังกฤษในตลาดต่างประเทศได้มากกว่าที่พรรคแรงงานเคยทำ สำหรับภายในประเทศ ฮีธให้คำมั่นสัญญาว่าเขาจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ตรึงราคาสินค้าให้อยู่คงที่ตามที่ได้หาเสียงไว้ และจะทำให้ประเทศมั่งคั่ง

รัฐบาลอนุรักษนิยมของเอกเวิร์ต ฮีธ ค.ศ. 1970-1974

ทันทีที่เอกเวิร์ต ฮีธ จัดตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้นมา ฮีธดำเนินนโยบายแตกต่างไปจากพรรคอนุรักษนิยม ก่อนหน้านี้โดยการยินยอมให้กิจการที่ได้โอนให้เป็นของรัฐไปแล้วกลับมาให้เอกชนดำเนินการเหมือนเดิม เอกชนสามารถดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมได้อย่างเสรีโดยที่รัฐบาลจะเข้ามาช่วยแก้ไขปรับปรุงระบบสวัสดิการ ปรับปรุงการคมนาคมแก้ปัญหาเรื่องที่พักอาศัย ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลยังคงให้ความสำคัญกับมาตรการต่างๆ ที่จะป้องกันการนัดหยุดงานของสหภาพแรงงาน เนื่องจากว่าจะเป็นการทำความเสียหายให้กับเศรษฐกิจของประเทศอย่างใหญ่หลวง

หลังจากบริหารประเทศไประยะหนึ่ง รัฐบาลชุดนี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อ ยอดคนว่างงานเพิ่มขึ้นสูงมากโดยเฉพาะในช่วง 2 ปีแรกที่รัฐบาลชุดนี้เข้ามาบริหาร ทำให้ใน ค.ศ.1971 สหภาพแรงงานกว่าแสนคนเดินขบวนประท้วงรัฐบาลในกรุงลอนดอน ทำให้รัฐสภาผ่านพระราชบัญญัติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสัมพันธ์ (Industrial Relation Act) กำหนดให้สหภาพแรงงานต้องมาขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ สหภาพแรงงานจะถูกรัฐบาลควบคุมอย่างใกล้ชิดมากขึ้น มีผลให้สหภาพแรงงานคัดค้านการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนั้น การนัดหยุดงานจึงยังคงมีอยู่ และใน ค.ศ.1972 คนงานเหมืองและคน

งานท่าเรือก็รวมตัวกันนัดหยุดงาน มีผลทำให้เศรษฐกิจทรุดต่ำลง

การเข้าเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วม

ค.ศ.1973 สหราชอาณาจักรเข้าเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วม ซึ่งครั้งนี้ประสบความสำเร็จ เพราะประธานาธิบดีฝรั่งเศสคนใหม่ คือ จอร์จ ปอมปีดู (George Pompidu) ไม่ขัดขวางเหมือนครั้งก่อนหน้านี้ เพราะกำลังต้องการให้อังกฤษเข้ามาเป็นสมาชิก เพื่อเป็นการถ่วงดุลย์รัฐบาลสังคมนิยมประชาธิปไตยของนายวิลลี บรันคท์ (Willy Brandt) แห่งเยอรมันตะวันตก ซึ่งกำลังมีบทบาทสูงเนื่องมาจากบรันคท์สามารถพัฒนาเยอรมันตะวันตกให้มีเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง สามารถดำเนินนโยบายที่เป็นอิสระ กลายมาเป็นคู่แข่งที่สำคัญของฝรั่งเศส เมื่อได้รับความสนับสนุนจากปอมปีดู ทำให้อังกฤษได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วมในเดือนมกราคม ค.ศ. 1972

หลังจากที่อังกฤษเข้าไปเป็นสมาชิกแล้ว พบว่าอังกฤษได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจพอสมควร เนื่องจากราคาสินค้าประเภทอาหารในกลุ่มตลาดร่วมมีราคาสูงกว่าราคาสินค้าในตลาดโลก ทำให้ประชาชนอังกฤษต้องซื้อสินค้าราคาแพง และในทางการเมืองการที่อังกฤษเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วม หมายถึงอังกฤษต้องยอมรับองค์การร่วมที่เรียกว่า คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) มีอำนาจในการออกกฎหมายโดยได้รับความเห็นชอบจากสภามন্ত্রী (Council of Ministers) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกระดับรัฐมนตรีที่เป็นผู้แทนของรัฐบาลของสมาชิกแต่ละประเทศ อันจะทำให้อังกฤษสูญเสียอำนาจอธิปไตยในการบริหารประเทศ ดังนั้น รัฐบาลของสหราชอาณาจักรจึงถูกกลุ่มผู้คัดค้านโจมตีการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่นำเอาอังกฤษเข้าไปเป็นสมาชิก ซึ่งไม่ได้ช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น

ปลาย ค.ศ. 1973 ประเทศอังกฤษถูกกระหน่ำซ้ำเติมจากปัญหาวิกฤตการณ์น้ำมันของประเทศผู้ผลิตน้ำมันในตะวันออกกลาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพการค้าและการเงินทั่วโลก อังกฤษได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ครั้งนี้โดยตรงเช่นกัน เพราะปัญหาน้ำมันเป็นปัญหาใหญ่ที่อังกฤษเป็นประเทศผู้บริโภคน้ำมันในอัตราที่สูงมาก ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำมัน

โรงงานอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบมากจนรัฐบาลต้องออกมาตรการประหยัดพลังงานด้วยการประกาศให้มีการทำงานเพียงสัปดาห์ละ 3 วัน คนงานเหมืองทำการนัดหยุดงานในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1974 นายกรัฐมนตรีอีธ ตัดสินใจประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ ผลคือ พรรคแรงงานชนะการเลือกตั้ง มีนายฮาโรลด์ วิลสัน กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง

ฮาโรลด์ วิลสัน สมัยที่ 2 ค.ศ.1974-1976

วิลสันเข้ารับตำแหน่งในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1974 เนื่องจากรัฐบาลมีเสียงไม่มากพอที่จะดำเนินการในเรื่องสำคัญๆ หลายเรื่อง ทำให้วิลสันตัดสินใจให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่อีกครั้งในเดือนตุลาคม ค.ศ.1974 ซึ่งก็ทำให้รัฐบาลได้รับเสียงเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย ประชาคมเศรษฐกิจในช่วงนี้ค่อนข้างอ่อนแอ เนื่องจากผู้นำใหม่ของเยอรมันและฝรั่งเศส คือ เฮลมุท ชมิดต์ (Helmut Schmidt) และจิสการ์ด เดสแตง (Giscard d'Estaing) ต่างคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศของตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม ทำให้อังกฤษไม่สามารถใช้ยุโรปเป็นฐานในการสร้างความยิ่งใหญ่ให้กับอังกฤษตามที่ตั้งใจไว้ได้

ในสมัยนี้วิลสันต้องเข้ามาแก้ไขปัญหารอคีเซีย โดยใน ค.ศ.1965 ที่โรดิเซียประกาศเอกราชโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากอังกฤษภายใต้ผู้นำคือ เอียน สมิท (Ian Smith) สมิทใช้นโยบายเหยียดผิว (Apartheid) สร้างความไม่พอใจให้กับชาวพื้นเมืองผิวดำ วิลสันขอให้สมิทปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับชนผิวดำใหม่ โดยให้สิทธิทางการเมืองกับชนผิวดำ แต่สมิทเพิกเฉย ค.ศ.1969 สมิทประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้มีการออกเสียงประชามติให้โรดิเซียเป็นสาธารณรัฐ อังกฤษจึงลงโทษโรดิเซีย โดยร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติตัดสัมพันธ์ทางการทูตพร้อมใช้นโยบายคว่ำบาตรต่อโรดิเซีย แต่รัฐบาลสมิทก็ยังคือร้อนไม่ยอมให้สิทธิทางการเมืองกับชนผิวดำ ปลายเดือนมีนาคม ค.ศ.1976 วิลสันซึ่งล้มเหลวกับการแก้ไขปัญหามืองและเศรษฐกิจ จึงประกาศลาออก การเลือกตั้งครั้งใหม่ เจมส์ คัลลิกแฮน ได้ชัยชนะ

เจมส์ คัลลิกแฮน ค.ศ.1976-1979 (James Callaghan)

เพื่อแก้ไขปัญหาด้านเงินเฟ้อ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีมาตั้งแต่สมัยของวิลสัน รัฐบาลของคัลลิก-

เสนอต้องกู้เงิน จำนวน 3.9 พันล้านเหรียญสหรัฐจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อมาพัฒนาเศรษฐกิจ และพุงค่าของเงินปอนด์ให้มีเสถียรภาพ รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายประหยัด เช่น ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ขายหุ้นที่รัฐบาลถืออยู่ในบริษัท บริติช ปิโตรเลียม (British Petroleum) ขึ้นอัตราดอกเบี้ย เพิ่มภาษีรายได้ ค.ศ.1977 อังกฤษได้มีบทบาทที่สำคัญในยุโรป เช่น อังกฤษได้เป็นประธานของคณะกรรมการเศรษฐกิจของยุโรปเป็นครั้งแรก และต่อมาได้เป็นประธานขององค์การตลาดร่วม เตรียมการประชุมประมุขของกลุ่มประเทศในเครือจักรภพที่กรุงลอนดอน เตรียมจัดงานฉลองการครองราชย์ครบรอบ 25 ปี ของพระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ 2 และเป็นเจ้าภาพในการประชุมองค์การนาโต้ ในค.ศ.1977 ซึ่งล้วนแล้วแต่มีส่วนช่วยให้อังกฤษมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น

รัฐบาลคัลลิกแฮนไม่สามารถแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อได้ ราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพมีราคาสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้กรรมกรเรียกร้องของค่าแรงเพิ่ม แต่รัฐบาลของคัลลิกแฮนไม่ยินยอมเพราะเกรงจะทำให้เงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ทำให้การนัดหยุดงานของกลุ่มกรรมกรเกิดขึ้นใน ค.ศ.1978 การประท้วงได้ขยายขอบข่ายไปยังผู้ประกอบการอาชีพสาขาต่างๆ เช่น แพทย์ พนักงานดับเพลิง พนักงานขนส่ง สัปเหร่อซึ่งปล่อยให้ศพที่ยังไม่ได้ฝังขึ้นอีกส่งกลิ่นเหม็นเน่า เช่นเดียวกับพนักงานเก็บขยะมูลฝอยที่ปล่อยให้กองขยะสูงอยู่เต็มถนนในกรุงลอนดอนและเมืองอื่นๆ เต็มไปหมด

คัลลิกแฮนแก้ปัญหาด้วยการเพิ่มค่าแรงให้กับกลุ่มพนักงานขับรถ ซึ่งทำให้กลุ่มอื่นๆ ไม่พอใจ เขายังถูกกดดันจากสมาชิกในพรรคแรงงานด้วยตนเองที่ไม่พอใจ นโยบายการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วมที่อังกฤษต้องเสียเงินไปไม่คุ้มกับผลตอบแทนที่ได้รับ ยิ่งกว่านั้นผลที่อังกฤษได้รับก็คือ ปัญหาเงินเฟ้อที่รุนแรงมากขึ้น คนว่างงานเพิ่มขึ้นทุกวัน สมาชิกในพรรคแรงงานจึงต้องการให้อังกฤษถอนตัวออกจากองค์การตลาดร่วมยุโรป นอกจากนี้รัฐบาลชุดนี้ยังต้องแก้ไขปัญหาโรตีสีเสื้อต่อ โดยยึดถือนโยบายเดิมที่ชนผิวดำจะต้องได้รับสิทธิ มีผลทำให้โรตีสีเสื้อต้องเผชิญกับภาวะสงครามกลางเมืองระหว่างผิวอย่างรุนแรง ที่ทำสงครามในรูปแบบสงครามกองโจร ปัญหาต่างๆ ที่รุนแรงเข้ามาจะมีผลให้พรรค

อนุรักษนิยมลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลของนายคัลลิกแฮน พรรคแรงงานแพ้การลงคะแนนเสียงในสภาไปเพียงคะแนนเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะสมาชิกในพรรคของเขาเกิดป่วยกระทันหันต้องเข้าโรงพยาบาลไป 1 ท่าน นายกรัฐมนตรีคัลลิกแฮนจึงตัดสินใจยุบสภา

ชัยชนะของมาร์กาเร็ต แทชเชอร์

ผลการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 2 พฤษภาคม พรรคอนุรักษนิยมของนางมาร์กาเร็ต แทชเชอร์ (Margaret Thatcher) ชนะเลือกตั้งได้เสียงข้างมากในสภาถึง 339 ที่นั่ง พรรคแรงงานได้ 268 ที่นั่ง ส่วนพรรคเสรีนิยมได้ 11 ที่นั่ง ถือเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของอังกฤษและของทวีปยุโรปอีกด้วย

นโยบายภายในประเทศ

หลังจากเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แทชเชอร์เน้นนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรี โดยเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรมที่จะปล่อยให้ไปตามกลไกตลาด และแข่งขันกันอย่างเสรี โดยที่รัฐบาลจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับน้อยที่สุด มีการลดภาษีรายได้บุคคลลง เพื่อเป็นรางวัลแก่ผู้ทำงานหนักมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตัดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยของรัฐบาล เก็บภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ พรรคอนุรักษนิยมจะโอนกิจการของรัฐกลับคืนไปให้ภาคเอกชน การโอนจะกระทำโดยให้ภาคเอกชนซื้อกลับไปในรูปแบบของหุ้น โดยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ซื้อหุ้นของบริษัทใหญ่ๆ เช่น บริษัทการบิน บริติช แอร์เวย์ (British Airways Company) เป็นต้น ซึ่งจะทำให้รัฐบาลได้เงินเข้ารัฐเป็นจำนวนมหาศาล

รัฐบาลมีนโยบายใช้จ่ายเงินช่วยเหลือต่างๆ เช่น การให้เงินอุดหนุนกิจการอุตสาหกรรมที่ขาดทุน เงินช่วยเหลือค่าเช่าบ้าน แต่จะเพิ่มรายจ่ายทางด้านกลาโหมโดยเพิ่มเงินเดือนให้แก่ทหารและตำรวจ

จำกัดคนต่างด้าวที่มีเชื้อคนผิวขาวที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในอังกฤษ โดยจะให้มีการจดทะเบียนจำกัดโควตาการเข้าเมืองอย่างกวัดขันเพื่อป้องกันคนกลุ่มนี้เข้ามาก่อความวุ่นวายและแย่งงานชาวอังกฤษ

ลคอำนาจของสหภาพแรงงาน สมาชิกของสหภาพแรงงานมีมากกว่าสิบเอ็ดล้านห้าแสนคนหรือมากกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของอังกฤษ คนกลุ่มนี้ได้ชื่อว่ากุมเศรษฐกิจส่วนหนึ่งของประเทศ เศรษฐกิจจะหยุดชะงักถ้าหากคนกลุ่มนี้พากันนัดหยุดงาน รัฐบาลใช้มาตรการหลายอย่างที่จะทำให้สหภาพแรงงานอ่อนกำลังลง เช่น ไม่จ่ายเงินสวัสดิการแก่ผู้ที่ผลงาน โดยปล่อยให้สหภาพแรงงานแก้ไขปัญหาเอง และพยายามชี้แจงให้ชาวอังกฤษเข้าใจว่าสหภาพแรงงานเป็นเพียงคนกลุ่มเล็กๆ กลุ่มหนึ่งที่มีความคิดรุนแรง และสามารถทำให้สังคมปั่นป่วนได้มาก เมื่อสังคมเข้าใจถึงความเสียหายของประเทศที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของคนกลุ่มนี้ ทำให้ผู้นำสหภาพแรงงานต้องคิดอย่างรอบคอบก่อนที่จะดำเนินการที่รุนแรงใดลงไป

การต่างประเทศ

ในสมัยของแทชเชอร์ ต้องเข้ามาแก้ปัญหาที่การราคาซึ่งมาตั้งแต่รัฐบาลชุดก่อนๆ เช่น ปัญหาโรดีเซีย ปัญหาไอร์แลนด์เหนือ และปัญหาใหม่ที่ก่อตัวขึ้นมาก็คือ สงครามหมู่เกาะฟอล์กแลนด์

ปัญหาโรดีเซีย

สมัยของนางแทชเชอร์ ปัญหาโรดีเซียที่ยืดเยื้อจนเกิดเป็นสงครามกลางเมืองที่สร้างความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ การลงทุน โรงพยาบาล โรงเรียน ประชาชนทั้งประเทศต่างได้รับความยากลำบากกันถ้วนหน้า รัฐบาลอนุรักษ์นิยมของนางแทชเชอร์พยายามเข้ามาเป็นผู้นำในการเจรจาไกล่เกลี่ย จนทำให้ผู้นำชาวผิวดำยอมยุติการสงครามที่สู้รบมาเป็นเวลานานลงได้ หลังจากนั้นอังกฤษจัดให้มีการเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1980 ผลคือ พรรคของนายโรเบิร์ต กาเบรียล มูกาเบ (Robert Gabriel Mugabe) ผู้นำสหภาพแห่งชาติแอฟริกัน (The Zimbabwe African Nation Union) ได้รับเลือกตั้งด้วยเสียงข้างมากในสภา นายมูกาเบได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ดังนั้น ปัญหาโรดีเซียซึ่งรัฐบาลอังกฤษพยายามแก้ไขมาตั้งแต่สมัยของวิลสัน จึงมาประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ในสมัยของนางมาร์กาเรต แทชเชอร์

ปัญหาไอร์แลนด์เหนือ

เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากข้อตกลงเมื่อ 6 ธันวาคม ค.ศ.1921 ที่แบ่งไอร์แลนด์เป็น 2 ส่วนคือ ไอร์แลนด์เหนือ (6 มณฑล) รวมอยู่กับอังกฤษในขณะที่ไอร์แลนด์ตอนใต้เป็นสาธารณรัฐเป็นอิสระ แต่ยังคงขึ้นอยู่กับรัฐบาลอังกฤษในเรื่องของนโยบายต่างประเทศ

ไอร์แลนด์หลังจากข้อตกลงเมื่อ 6 ธันวาคม ชาวไอริชส่วนใหญ่ (หัวปานกลาง) ภายใต้อำนาจของไมเคิล คอลลินส์ (Michael Collins) พอใจและยอมรับข้อตกลงนี้ แต่พวกหัวรุนแรงซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยภายใต้การนำของ เอ็มมอน เดอ วาเลรา (Eamon de Valera) ไม่พอใจ วาเลราต้องการให้รัฐต่างๆ ในไอร์แลนด์รวมกันเป็นสาธารณรัฐที่มีเอกราชสมบูรณ์ ทำให้ใน ค.ศ.1922-1923 เกิดสงครามกลางเมืองระหว่างนักชาตินิยมหัวปานกลางและหัวรุนแรงซึ่งนำความเสียหายมาให้แก่ไอร์แลนด์อย่างมาก ผู้นำคนสำคัญๆ อาทิ อาเชอร์ กริฟฟิธ และไมเคิล คอลลินส์ เสียชีวิต นายวิลเลียม คอสเกรฟ (William Cosgraves) ได้เป็นผู้นำคนใหม่ปกครองเสรีรัฐไอร์แลนด์

ค.ศ.1926 วาเลรา ตั้งพรรคการเมืองใหม่ชื่อ ฟิยอนนาเฟล (Fianna Fail) ได้รับเลือกตั้งด้วยเสียงข้างมากในการเลือกตั้ง ค.ศ.1932 วาเลราได้เป็นนายกรัฐมนตรี และได้ดำเนินนโยบายหลายอย่างเพื่อแสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ที่ไม่ต้องการขึ้นอยู่กับอังกฤษอีกต่อไป อาทิเช่น เพิกถอนข้อตกลงการสาบานจะจงรักภักดีต่อกษัตริย์อังกฤษ ตั้งตำแหน่งประธานาธิบดีไอริชขึ้นแทน ตำแหน่งข้าหลวงใหญ่อังกฤษ ขึ้นภาษีป้องกันสินค้าอังกฤษ และให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เปลี่ยนชื่อประเทศจากเสรีรัฐไอร์แลนด์เป็นรัฐเอกราชที่มีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์ใช้ชื่อว่า แอรา (Eire) ไม่มีความเกี่ยวพันใดๆ กับอังกฤษทั้งสิ้น เห็นได้จากสงครามโลกครั้งที่สองที่แอราวางตนเป็นกลาง ซึ่งทำให้ชาวไอริชพอใจและได้รับประโยชน์มากจากการขายผลิตผลทางการเกษตรให้กับประเทศอังกฤษ และประเทศรอดพ้นจากความเสียหายด้านต่างๆ ที่ไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงคราม

ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1948 รัฐสภาแห่งแอราได้ผ่านพระราชบัญญัติแห่งราชอาณาจักรไอร์แลนด์ (Republic of Ireland Act) ซึ่งทำให้แอรา มีสถานะเป็นสาธารณรัฐอย่าง

ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1948 รัฐสภาแห่งแอราได้ผ่านพระราชบัญญัติแห่งราชอาณาจักรไอร์แลนด์ (Republic of Ireland Act) ซึ่งทำให้แอรามีสถานะเป็นสาธารณรัฐอย่างเป็นทางการ และยุติการเป็นสมาชิกของเครือจักรภพอังกฤษอีกด้วย รัฐสภาอังกฤษได้ให้การรับรองเอกราชของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ด้วยดี แต่อังกฤษยังคงยืนยันว่าไอร์แลนด์เหนือเป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษ

การที่ไอร์แลนด์เหนือรวมกับอังกฤษ ทำให้กองทัพของสาธารณรัฐไอริช (Irish Republican Army - I.R.A.) ซึ่งเป็นกองทัพใต้ดินของขบวนการซินน์เฟิน (Sinn Fein) พยายามใช้วิธีการที่รุนแรงในรูปของการก่อการร้ายต่างๆ เพื่อต้องการให้มีการรวมไอร์แลนด์เหนือเข้ากับสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ส่วนพวกที่นับถือโปรเตสแตนต์ในไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่มีประมาณ 2 ใน 3 ไม่ต้องการเช่นนั้น เพราะถ้าเกิดการรวมกับสาธารณรัฐไอร์แลนด์แล้ว พวกโปรเตสแตนต์จะกลายเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาจถูกริรอนสิทธิไม่ให้เท่าเทียมกับพวกคาทอลิก ดังนั้น โปรเตสแตนต์ในไอร์แลนด์เหนือจึงยืนยันที่จะไม่ให้ไอร์แลนด์เหนือแยกออกจากอังกฤษ

ขบวนการ I.R.A. ได้ปฏิบัติการอย่างรุนแรงขึ้นเสมอๆ เพื่อเป็นแรงกดดันต่อรัฐบาลอังกฤษให้ยินยอมปล่อยไอร์แลนด์เหนือ เช่น ได้ฆ่า นายเอเรย์ เนียฟ ที่ปรึกษาคนสำคัญของนางแทชเชอร์ เหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยที่รัฐบาลอังกฤษเองไม่รู้จะหาทางแก้ไขอย่างไร เพราะอังกฤษยังคงมีความต้องการให้ดินแดนนี้เป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษ จึงเป็นปัญหาที่อังกฤษยังแก้ไขไม่ตก

สงครามหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ ค.ศ.1982 (Falkland Islands War 1982)

หมู่เกาะฟอล์กแลนด์ตั้งอยู่ตอนใต้ของมหาสมุทรแอตแลนติก เป็นดินแดนในสังกัดของอังกฤษ ประกอบด้วยเกาะใหญ่ 2 เกาะ คือ ฟอล์กแลนด์ตะวันออก (East Falkland) และ ฟอล์กแลนด์ตะวันตก (West Falkland) และเกาะเล็กๆ อีกประมาณ 200 เกาะ ถือเป็นดินแดนที่สำคัญทางยุทธศาสตร์ของอังกฤษในมหาสมุทรแอตแลนติก อาร์เจนตินา (Argentina) ได้

อ้างสิทธิอันชอบธรรมเหนือหมู่เกาะนี้ เนื่องจากสเปนเป็นเจ้าของมาก่อน เมื่ออาร์เจนตินาได้เอกราชจากสเปน อาร์เจนตินาจึงได้สิทธิในเกาะแห่งนี้ด้วย

รัฐบาลทหารของอาร์เจนตินาต้องการเบี่ยงเบนความสนใจของชาวอาร์เจนตินาออกจากปัญหาการเมืองภายในประเทศ เนื่องจากล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ เงินเฟ้อ และคนว่างงาน โดยการส่งกำลังเข้าจู่โจมตีเพื่อยึดหมู่เกาะฟอล์กแลนด์คืนจากอังกฤษในวันที่ 2 เมษายน ค.ศ. 1982 อาร์เจนตินายึด ปอร์ต สแตนเลย์ (Port Stanley) ซึ่งเป็นเมืองหลวงรวมทั้งหมู่เกาะทั้งหมดได้ในวันรุ่งขึ้นได้เปลี่ยนชื่อเมืองหลวงเป็น ปูเอโซโต ริเมโร (Puesto Rimero) ตั้งพลเอกมาริโอ เบนจามิน เมเนเดซ (Mario Benjamin Menendez) มาดำรงตำแหน่งผู้ว่าการทหารอาร์เจนตินาประจำหมู่เกาะ พร้อมทั้งประกาศใช้กฎอัยการศึก

ต้นเดือนเมษายนรัฐบาลอังกฤษประกาศมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่ออาร์เจนตินา สมาชิกในประชาคมยุโรปเข้าร่วมด้วย รวมทั้งประเทศที่มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับอังกฤษ อาทิ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ก็เข้าร่วมด้วย ต่อจากนั้นท่าทีของแทชเชอร์แข็งกร้าวขึ้นโดยได้รับความสนับสนุนจากประชาชนและรัฐสภาให้ตอบโต้ โดยการใช้กำลังได้เต็มที่ ปลายเดือนเมษายน อังกฤษส่งเรือรบ 45 ลำ ซึ่งเป็นเรือรบทุกเครื่องบิน 2 ลำ คือ เฮอร์เมส (Hermes) และอินวินซิเบิล (Invincible) ซึ่งมีเจ้าชายแอนดรูว์ (Andrew) พระราชโอรสองค์ที่สองของสมเด็จพระราชินีเอลิซาเบธที่ 2 ทรงทำหน้าที่นักบินประจำ มุ่งสู่หมู่เกาะฟอล์กแลนด์พร้อมด้วยขบวนเรือพิฆาตฟรีเกต เพื่อปฏิบัติการปิดล้อมหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ในรัศมี 200 ไมล์ ทั้ง 2 ฝ่ายปะทะกันอย่างรุนแรง อังกฤษสามารถจมเรือพิฆาตของอาร์เจนตินาได้ ทำให้อาร์เจนตินาได้รับความเสียหายมีผู้เสียชีวิตหลายร้อยคน ต่อมาเรือรบหลวงเซฟฟีลด์ (Sheffield) ของอังกฤษก็ถูกเรือของอาร์เจนตินายิงจม สร้างความเสียหายครั้งใหญ่ให้กับอังกฤษ ทำให้อังกฤษขวัญเสียไปมาก ถึงขนาดหลายฝ่ายคาดคิดว่าอังกฤษอาจจะแพ้ เพราะอังกฤษอยู่ห่างจากหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ถึง 12,800 กิโลเมตร ในขณะที่อาร์เจนตินาอยู่ห่างเพียง 400 กิโลเมตรเท่านั้น

แต่อังกฤษคิดหาวิธีใหม่ที่จะเอาชนะอาร์เจนตินา โดยการทำลายสนามบิน พอร์ตสแตนเลย์ เพื่อตัดการลำเลียงอาหาร และยุทธภัณฑ์จากแผ่นดินใหญ่มาให้ทหาร อาร์เจนตินาที่ประจำการบนหมู่เกาะกว่า 20,000 นาย หลังจากระเบิดทำลายสนามบินอย่าง รวดคอบ ทหารอังกฤษก็ยึดที่มั่นกลับมาได้ในวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ.1982 ผู้ว่าการทหาร อาร์เจนตินาลงนามยอมแพ้ต่ออังกฤษอย่างเป็นทางการ

ผลของสงครามครั้งนี้ทำให้คะแนนนิยมในตัวของนางแทชเชอร์สูงขึ้น และส่งผลให้ พรรคอนุรักษนิยมของนางได้รับเลือกเป็นสมัยที่สองด้วยคะแนนท่วมท้น

หลังสงครามฟอล์กแลนด์ แทชเชอร์ถือโอกาสที่กำลังได้รับความนิยมทำการยุบสภา ก่อนครบวาระในวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ.1983 และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 9 มิถุนายน 1983 ผลคือแทชเชอร์ได้รับเลือกเป็นสมัยที่สองและสมัยที่สาม เดือนมิถุนายน 1987 ตามลำดับ แทชเชอร์ยังคงดำเนินนโยบายเสริมสร้างทุนนิยม หรือ “ลัทธิแทชเชอร์” อย่างต่อเนื่อง มีผลให้ภูมิภาคทางตอนใต้เศรษฐกิจเฟื่องฟูมาก นโยบายโอนรัฐวิสาหกิจให้กับเอกชนก็ได้รับการเสริมต่อ ขณะเดียวกันรัฐบาลยังคงดำเนินนโยบายลดอำนาจของ สหภาพแรงงานลง เพิ่มโครงการรัฐสวัสดิการ เช่น ลดภาษี ส่งเสริมด้านสาธารณสุข และการ ศึกษา

ในช่วงทศวรรษ 1980 แทชเชอร์ดำเนินนโยบายอย่างแข็งกร้าวต่อประชาคมยุโรป โดยคัดค้านข้อเสนอต่างๆ ของประชาคมยุโรป เช่น การสร้างระบบตลาดเดียวในหมู่ประเทศ สมาชิก หรือนโยบายการสร้างสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน (Economic and Monetary Union- EMU) ซึ่งจะทำให้มีการใช้สกุลเงินร่วมกันในประเทศสมาชิก ซึ่งแทชเชอร์ไม่เห็นด้วยที่จะให้อังกฤษเข้าร่วมใช้เงินสกุลเดียวกับประชาคมยุโรป โดยให้เหตุผลว่าเป็นการ แทรกแซงอธิปไตยของอังกฤษ นักการเมืองหลายคนไม่เห็นด้วยกับท่าทีของแทชเชอร์ ในที่สุด จึงมีการบีบบังคับให้แทชเชอร์ลาออกจากนายกรัฐมนตรี และให้น้ำพรรคอนุรักษ นิยมในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1990 จอห์น เมเจอร์ (John Major) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

การคลังซึ่งมีนโยบายประนีประนอมกับประชาคมยุโรปมากกว่าเข้ารับตำแหน่งหัวหน้าพรรคอนุรักษนิยมและได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปในการเลือกตั้ง ค.ศ.1992

ความเสื่อมของพรรคอนุรักษนิยม

พรรคอนุรักษนิยมภายใต้ จอห์น เมเจอร์ ต้องเผชิญกับปัญหาของเศรษฐกิจถดถอย ทำให้ความนิยมในตัวของเขาตกลง และใน ค.ศ.1994 รัฐบาลของเมเจอร์ต้องเผชิญกับปัญหาโรควัวบ้าจากการบริโภคเนื้อวัวอังกฤษ ทำให้สหภาพยุโรประงับการนำเข้าเนื้อวัวอังกฤษ ส่งผลเสียอย่างมหาศาลต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงวัวของประเทศ เป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้พรรคอนุรักษนิยมไม่ได้รับความนิยมจากประชาชน และต้องสูญเสียอำนาจการบริหารประเทศให้กับพรรคแรงงานใน ค.ศ. 1997

พรรคแรงงานกลับสู่อำนาจอีกครั้ง

การเลือกตั้งเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1997 พรรคอนุรักษนิยมพ่ายแพ้ ต่อหัวหน้าพรรคแรงงานวัย 43 ปี แอนโทนี ชาร์ล ลินตัน แบลร์ (Antony Charles Lynton Blair) ด้วยคะแนนเสียง 165: 419 เท่ากันเป็นการสิ้นสุดบทบาทของพรรคอนุรักษนิยม และการกลับมาใช้อำนาจใหม่ของพรรคแรงงาน ชัยชนะของแบลร์สืบเนื่องมาจากนโยบายการสนับสนุนให้อังกฤษแสดงบทบาทผู้นำในสหภาพยุโรป และการแสดงท่าทีที่ชัดเจนต่อการให้ความร่วมมือกับสหภาพยุโรป